

Tid Torsdagen den 26 september 2013, kl 16.00 – 16.45
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Måndagen den 7 oktober 2013

Joakim Larsson

Lars Arell

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Joakim Larsson (M) ordföranden

Jan Tigerström (M) §§ 1-20, 22-26

Lars Svärd (M)

Theréz Randquist (M)

Per Hallberg (M)

Daniel Forslund (FP)

Karl Malmqvist (C)

Lars Arell (S)

Maria Nygård (S)

Åke Askensten (MP)

Tjänstgörande ersättare:

Sara Gunnerud (S)

Therese Carlborg (M) § 21

Elin Olsson (MP) §§ 1-16, 18-26

Lennart Tonell (MP) § 17

Håkan Olander (S) §§ 1-3

Clara Lindbom (V) §§ 4-26

för Maria Östberg Svanelind (S)

för Jan Tigerström (M)

för Anna Bäcklund (MP)

för Anna Bäcklund (MP)

för Ann-Margarethe Livh (V)

för Ann-Margarethe Livh (V)

Ersättare:

Therese Carlborg (M) §§ 1-20, 22-26

Gustav Johansson (M)

Eva Ångström (M)

Maria Hagbom (M)

Patrik Silverudd (FP)

Inga Osbjer (FP)

Håkan Olander (S) §§ 4-26

Lennart Tonell (MP) §§ 1-16, 18-26

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Krister Schultz, Jennie Almgren, Ann-Charlotte Bergqvist, Mårten Frumerie, Sofia Iderheim, Gunnar Jensen, Lena Mittal, Kristofer Stjernqvist och Åsa Wigfeldt samt borgarrådssekreteraren Helena Söderblom.

§ 1

Val av justerare och tid för justering

Beslut

Exploateringsnämnden utser Lars Arell (S) att tillsammans med ordföranden Joakim Larsson (M) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 7 oktober 2013.

§ 2

Frågor för beredning och eventuell information från kontoret

Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Skrivelse om möjligheterna för fortsatt motorcross i Hansta naturreservat, Maria Östberg Svanelind m.fl. (S)
Dnr E2013-520-01656
2. Skrivelse om Ikanos stadsdelsstudie över Hagsätra, Clara Lindblom (V)
Dnr E2013-511-01657
3. Skrivelse om försenad upprustning av parken i Snösätra, Clara Lindblom (V)
Dnr E2013-510-01658

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelserna till exploateringskontoret för beredning.

§ 3

Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 17 september 2013 och den 26 september 2013 anmäls.

§ 4

Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret

Dnr E2013-010-00030

Beslut

Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 september 2013.

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor**

Dnr E2013-005-00036

Protokoll nr 6/2013 från stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 19 augusti 2013 anmäls.

§ 6**Tertialrapport 2/2013 för exploateringsnämnden**

Dnr E2013-111-00692

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner tertialrapport 2/2013 och överlämnar denna till kommunstyrelsen.
- 2 Exploateringsnämnden begär omslutningsförändring för ökade kostnader och ökade intäkter med 1,2 mnkr inom driftbudgeten.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Åke Askensten m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Lars Arell m.fl. (S) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att i huvudsak bifalla kontorets förslag till beslut.
att därutöver anföra följande:

Tertialrapporten belyser att det finns ett systemfel i majoritetens bostadspolitik. Samtidigt som Exploateringskontoret redovisar en prognos som innebär att det budgeterade antalet markanvisningar överskrids med 45 procent, redovisas en prognos för exploateringsintäkter som uppgår till 45procent av budget. Ser man till vad som faktiskt uppnåtts har bara en procent av årets budgeterade exploateringsintäkter kommit in efter åtta månader.

Exploateringsintäkterna är måttet på om kommunala planer på kommunens mark övergår till att bli privata investeringar. De siffror som redovisas i tertialrapporten visar att nuvarande modell med markanvisningar som medel för

att påskynda och säkerställa ett högt bostadsbyggande inte fungerar.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Åke Askensten m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Lars Arell m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Det är bra att det byggs nya bostäder då bostadsbristen i Stockholm är påtaglig. Däremot är det beklagligt att det inte sker i högre takt och att det inte är en större andel hyresrätter och bostäder för studenter och ungdomar. Stockholm bör ha en jämn fördelning mellan bostadsrätter och hyresrätter. I dag är andelen bostadsrätter större än andelen hyresrätter, därför borde majoriteten av de markanvisade och påbörjade lägenheterna under år 2013 vara hyreslägenheter. En viktig åtgärd för att hålla nere hyresnivåerna är att ha lägre krav på antal parkeringsplatser/lägenhet än vad nämnden har haft hittills under mandatperioden.

Det är bra att nämnden bedöms uppfylla målet att underlätta för företag att få tillgång till mark och lokaler. Däremot är fördelningen mellan bostäder och arbetsplatser inte jämt fördelad över staden. De norra delarna av staden har en högre andel arbetsplatser än de södra delarna medan de södra stadsdelarna har en högre andel bostäder än de norra. En jämnare fördelning mellan bostäder och arbetsplatser skulle minska resebehovet och dessutom skapa mer attraktiva och levande stadsdelar.

Det är anmärkningsvärt att framkomlighetsmålet och även målet ”ett snabbt växande Stockholm ska utveckla attraktiva stadsmiljöer” anses vara uppfyllt. Kontoret hänvisar till översiktsplanen där det bland annat framgår att man ska koppla samman stadens delar och att man ska främja en levande stadsmiljö i hela staden. För att detta ska bli verklighet måste pengarna från trängselskatterna gå till kollektivtrafik och cykel som är mera yteffektiva transportmedel än bilen. På så sätt får vi loss mer yta att använda till att skapa attraktiva stadsmiljöer. Läger man trängselskattepengarna på förbifarten riskerar man snarare att skapa en gles och utspridd stad. Dessutom behövs det mer än en miljard för att verkligen skapa en attraktiv cykelstad.

Det är märkligt att kontoret anser att målet ”I ett snabbt växande Stockholm ska exploateringsnämnden utveckla hållbara stadsmiljöer” uppfylls helt. Det finns exempelvis betydligt mer att göra på delmål 4.3. ”Intrång i övriga grön- och vattenområden bör minimeras och ersättas”. Vid flera tillfällen har man byggt i värdefulla naturområden trots att det funnits andra lämpliga platser i närheten att bygga på. Likaså har nämnden vid flera tillfällen beslutat om exploatering i grönområden utan att ha en bra plan för grönkompensationen. Vid kompensation för ianspråktagna grönytor är det viktigt att såväl de sociala som de ekologiska värdena kompenseras.

§ 7**Övergång till digital ärendehantering för exploateringsnämnden**

Dnr E2013-050-01467

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

§ 8**Försäljning av Eknäs Gård, del av fastigheten Eknäs 3:1 i Haninge kommun till Parts & Paomees AB**

Dnr E2013-554-01405

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner köpeavtalet och ger kontoret i uppdrag att slutföra försäljningen av Eknäs Gård i Haninge kommun.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att avslå kontorets förslag till beslut samt

Att därutöver anföra:

Den ideologiskt styrda utförsäljningen av Stockholmarens gemensamma tillgångar har tagit ny fart när Alliansen nu säljer ut marker utanför kommunens gränser. Marker som har en viktig både strategisk och ekonomisk betydelse försvinner i privat ägo för överskådlig framtid. Möjligheten för staden att genom en aktiv markpolitik stödja såväl hållbart och ekologiskt jordbruk är ett exempel på värden som försvinner. Ett annat är att Staden genom Stockholms stads markområden garanterat invånarna i hela Stockholms län tillgång till både natur och ett rikt friluftsliv. De stora skogsområdenas stora betydelse för såväl miljö, djurliv och växtliv kan inte nog överskattas.

Istället bör kontoret få i uppdrag att tillsammans med länets kommuner hitta en gemensam modell, kanske en grönmarksstiftelse, för att skydda, utveckla och förvalta de viktiga skogs och naturområden.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag till beslut och ge kontoret i uppdrag att avbryta försäljningen.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att

nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C).

Reservation

Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 9

Försäljning av del av fastigheten Riksten 11:1 i Botkyrka kommun till Botkyrka kommun

Dnr E2013-554-01402

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner avtalet om fastighetsreglering och ger kontoret i uppdrag att slutföra försäljningen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (c) och Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att avslå kontorets förslag till beslut samt
Att därutöver anföra:

Den ideologiskt styrda utförsäljningen av Stockholmarnas gemensamma tillgångar har tagit ny fart när Alliansen nu säljer ut marker utanför kommunens gränser. Möjligheten för staden att genom en aktiv markpolitik stödja såväl hållbart och ekologiskt skogsbruk är ett exempel på värden som försvinner. Ett annat är att Staden genom Stockholms stads markområden garanterat invånarna i hela Stockholms län tillgång till både natur och ett rikt friluftsliv. De stora skogsområdenas stora betydelse för såväl miljö, djurliv och växtliv kan inte nog överskattas.

Istället bör kontoret få i uppdrag att tillsammans med länets kommuner hitta en gemensam modell, kanske en grönmarksstiftelse, för att skydda, utveckla och förvalta de viktiga skogs- och naturområden.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (c) och Åke Askensten m.fl. (MP).

Reservation

Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 10**Försäljning av Riksten skog, del av fastigheten Riksten 11:1 i Botkyrka kommun till De Laval AB**

Dnr E2013-554-01406

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner köpeavtalet och ger kontoret i uppdrag att slutföra försäljningen av Riksten skog i Botkyrka kommun.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att avslå kontorets förslag till beslut samt

Att därutöver anföra:

Den ideologiskt styrda utförsäljningen av Stockholmarens gemensamma tillgångar har tagit ny fart när Alliansen nu säljer ut marker utanför kommunens gränser. Marker som har en viktig både strategisk och ekonomisk betydelse försvinner i privat ägo för överskådlig framtid. Möjligheten för staden att genom en aktiv markpolitik stödja såväl hållbart och ekologiskt jordbruk är ett exempel på värden som försvinner. Ett annat är att Staden genom Stockholms stads markområden garanterat invånarna i hela Stockholms län tillgång till både natur och ett rikt friluftsliv. De stora skogsområdenas stora betydelse för såväl miljö, djurliv och växtliv kan inte nog överskattas.

I stället bör kontoret få i uppdrag att tillsammans med länets kommuner hitta en gemensam modell, kanske en grönmarksstiftelse, för att skydda, utveckla och förvalta de viktiga skogs- och naturområdena.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag till beslut och ge kontoret i uppdrag att avbryta försäljningen.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C).

Reservation

Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 11**Program för Mäljarbanan. Svar på remiss från stadsbyggnadsnämnden**

Dnr E2013-512-01143

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på programremiss för Mäljarbanan.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 9 augusti 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).

Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att remissen i huvudsak besvaras av tjänsteutlåtandet men med följande tillägg:

Det är synnerligen angeläget att Mäljarbanan byggs ut med två spår så snart det är möjligt. Önskvärt vore att utbyggnaden vore klar i samband med öppnandet av City-banan. I annat fall kan inte City-banans kapacitet utnyttjas på det sätt som är tänkt. Det är alltså viktigt att Stockholm stad på ett skyndsamt och effektivt sätt bidrar till att utbyggnaden står färdig när City-banan öppnar för trafik.

Utbyggnaden av Mäljarbanan är av stort *allmänt intresse* (enligt PBL) och utgör dessutom ett riksintresse (enligt PBL och MB). Flera idag ur säkerhetssynpunkt farliga korsningar (Fristadsvägen, Sulkyvägen) görs om till planskilda korsningar vilket är mycket positivt. Stockholm stad har flera projekt som berörs av Mäljarbanans utbyggnad. Det är viktigt att blivande exploateringsområden (såsom nya bostadsområden) samplaneras och anpassas till utbyggnaden av Mäljarbanan och inte tvärtom. Hundratusentals resenärers intressen måste gå före byggandet av ett hundratal nya bostäder (se skrivningen i tjänsteutlåtandet sid 4, andra stycket under rubriken Påverkan på Stadens mark).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att

nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 12

Ändring av gränsen för Hansta naturreservat för Förbifart Stockholm.

Anmälan av svar på remiss

Dnr E2013-510-00073

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 augusti 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Clara Lindblom (V) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att som svar på remissen avge följande utlåtande.

Förslaget om att upphäva Hansta naturreservat inom vägområdet för Förbifart Stockholm avstyrks.

En av flera motiveringar till ett avstyrkande är att byggandet av Förbifarten inte på något sätt löser några trafikproblem utan förvärrar situationen både vad gäller trängsel, luftföroreningar och buller. Flera miljö kvalitetsmål liksom transportpolitiska mål kommer inte att kunna uppnås vid ett förverkligande av Förbifarten (enligt Naturvårdsverket och Trafikverket).

En kollektivtrafiksatsning i form av en modern spårvagnslinje löser däremot problemen, bättre tillgänglighet (mindre barriärer), inga avgaser, betydligt mindre buller och upptar ca 80 % mindre trafikyta jämfört med motorvägens. Något intrång i naturreservatet blir inte nödvändigt.

Det är märkligt att kommunstyrelsen haft så bråttom att det inte var möjligt att ta upp ärendet till meningsfull behandling på exploateringsnämndens augusti- eller septembermöten.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Vi konstaterar att kontoret redan i augusti besvarat remiss från Stadsbyggnadsnämnden och att vi därför idag inte har någon möjlighet att ha synpunkter på svaret. Vi har därför i en Skrivelse begärt att kontoret ska ta fram förslag om hur motorcrossverksamheten ska kunna fortsätta.

Röstförklaring

Röstförklaring lämnas av Clara Lindblom (V) enligt följande:

Vänsterpartiet låter meddela att vi ej deltar i beslutet. Detta eftersom remisstiden har gått ut och de folkvaldas formella möjlighet att påverka utformningen av kontorets svar därmed redan har upphört.

§ 13**Vision Hässelby-Vällingby 2030. Svar på remiss**

Dnr E2013-000-00934

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1) Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2) Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att besvara kommunstyrelsens remiss med följande utlåtande:

Stadsdelen som en bro mellan storstad och lantlig idyll och utbyggd kollektivtrafik

Stockholm har vuxit till en miljonstad och i den tillväxten har många grönområden fått ge vika för trycket att ta fram bostäder och byggnader för arbetsplatser. Detta gäller inte bara Stockholm utan även kranskommunen Järfälla som t.o.m. vuxit snabbare än Stockholm. Hässelby- Vällingbys utveckling under de senaste årtiondena, där byggande har fått ta större hänsyn till att bevara viktiga grönområden, har skapat dess idag speciella roll i

Stockholm. Naturreservaten Grimsta och Görveln (Kyrkhamn) är lungorna för Västerort och bidrar starkt till stadsdelens attraktionskraft. Riddersvik har utvecklats till ett kombinerat ströv- och småföretagarområde där produktion av produkter med mindre volymserier och lokal/regional prägel. Riddersviksölet är ett exempel.

I och med att Förbifarten aldrig byggdes och att Bromma Flygplats tagits ur drift fick stadsdelen en ny roll. Dessa beslut innebar att kommunikationsproblematiken fokuserades mer satsningar av en kraftig utbyggd kollektivtrafik. Idag pendlar många från stadsdelen till de tre stora arbetsplatsområdena, Barkarby och Bromma med tunnelbanor som byggts ut via ett tredje spår på gröna linjen mot centrum och förlängning av gröna linjen till Barkarby från Vällingby dit man även kan fortsätta till Kista om man inte tar snabbussen.

Hässelbyandan

Stadsdelen har under många årtionden präglats av att det är mindre företag som skapar arbetstillfällena. Stora företag som anställer väldigt många är generellt sett mindre vanliga idag än tidigare under 2000-talet vilket inneburit att arbetsplatser oftare än tidigare finns i eller nära hemmen. Kluster av småföretagare jobbar nära varandra och har skapat gemensamma lokaler för det som är för stort att ha på egen hand. Företagsområden som Vinsta har totalt ändrat skepnad och är idag en kombination av kontor, handel, nöjes och även bostadsområde. Tillsammans med Råcksta och handelsområden i Vällingby, Åkermyntan, Hässelby Gård och Strand finns det idag många företagsnätverk som stimulerar varandra. Storstadens ”Gnosjöanda” har skapats.

Kultur stadsdelen

Kulturen har blivit mycket viktigt i stadsdelen. Med Hesselby Slott som nav och deras satsning på musik skapades en ny plattform för den kulturella utvecklingen. Folkmusikfestivalen som startades runt 2010 har vuxit till en världsattraktion och bidragit till att Musikhögskolans avdelning för folkmusik nu har sina lokaler i Vinsta. Vällingbyteatern spelar inför fulla hus och hela Vällingby city är en idag en av de mest besökta platserna i staden för den mångkulturella publiken.

Piren i Hässelby Strand (där tidigare Fortums värmeverk fanns) har också blivit en samlingspunkt – inte bara för stadsdelens invånare utan gäster kommer från när och fjärran via båt eller tunnelbana. När bostäder byggdes på det gamla fabriksområdet blev hamnområdet ombyggt till ett område för caféer och restauranger.

Medborgarnas stadsdel

Genom att staden införde en ny ordning vad gäller detaljplanering fick medborgarna i ett tidigare läge chansen till att uttrycka sina önskemål om vilka områden som skulle bebyggas och bevaras. Detta har inneburit att bostäder har byggts utmed Bergslagsvägen från Råckstarondellen och nästan hela vägen till Åkermyntan. Detta har skapat en sammanhängande stadsdelsliknande enhet och med gång och cykelvägar under och över vägen flyter även biltrafiken bar. Utvecklingen av Hässelby Strandsområdet har också inneburit ett mer blandat boende och med en bättre service.

Gemenskapen i stadsdelen är viktig och denna har skapats genom de många mötesplatserna som skapats där alla generationer möts. Det finns även mötesplatser för olika intressen där skolorna och fritidsverksamheterna är för barn och ungdomar och olika typer av äldreboenden för de äldre.

Föreningsrörelserna i stadsdelen är starka och framförallt har idrottsföreningarna blivit ett föredöme i Sverige. Inom fotboll, basket och friidrott finns de klubbar med mest ungdomar i träning av alla föreningar i Sverige och många SM-tecken och landslagsmän/kvinnor har sin moderklubb i stadsdelen.

3) Clara Lindbom (V) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

att exploateringsnämnden i huvudsak bifaller kontorets utlåtande
att därutöver anföra

Sedan 2000-talets början har en majoritet av alla bostäder som byggts i Hässelby-Vällingby varit bostadsrätter, samtidigt som behovet av nya hyresrätter stadigt har ökat. I dagsläget saknar över hälften av alla unga mellan 20 och 27 år i Stockholms län en egen bostad, och för att dessa ungdomar ska få en rimlig chans till ett eget boende måste hyresrätter prioriteras framför bostadsrätter och egna hem. Därför bör även en övervägande majoritet av de nya bostäder som uppförs i samtliga stadens stadsdelar de kommande tio åren vara hyresrätter.

I det aktuella området är bristande kollektivtrafikförsörjning en av de främsta hindren för ny bostadsbebyggelse. Stockholms stad bör därför aktivt verka för att Stockholms läns landsting i samband med programarbetet bygger ut kollektivtrafiken på ett sätt som möjliggör nya bostäder. Ett alternativ som är betydligt billigare än spårvagn är trådbussar, det vill säga tvärbana på gummihjul. Vänsterpartiet vill även häva utbyggnaden av Förbifart Stockholm, vilket skulle frigöra både resurser till en utbyggnad av kollektivtrafiken och stora markytor för ny bostadsbebyggelse.

Stadens ska dock inte enbart verka för att öka takten i bostadsbyggandet, även en rimlig hyresutveckling inom nyproduktion och befintligt bestånd bör vara en viktig politisk målsättning. Ett tungt ansvar för detta vilar på kommunfullmäktige i Stockholms stad som beslutar om nivåer på tomträttsavgälden och antar ägardirektiven för de allmännyttiga bostadsbolagen. Men även Exploateringsnämnden kan bidra till att pressa produktionskostnaderna genom markanvisningstävlingar, låga parkeringstal och offensiva krav på privata byggherrar i exploateringsavtalen. Dessa två målsättningar - ökad nyproduktion och pressade hyror - bör även prägla det fortsatta stadsutvecklingsarbetet i Hässelby-Vällingby. I planeringen av ny bostadsbebyggelse bör även omvänd planprocess tillämpas, vilket innebär att de boende i området i ett tidigt skede i planprocessen påverkar både lokaliseringen av ny bebyggelse och dess utformning.

Vänsterpartiet är mycket positiva till upplåtande av flerfamiljsbostäder i områden som domineras av småhusbebyggelse, som exempelvis Hässelby villastad. Det skulle både bidra till en mer sammanhållen stad, och öka underlaget för exempelvis kollektivtrafik samt offentlig- och kommersiell service i dessa områden. I områden med en hög andel hyresrätter kan en mer blandad bostadsbebyggelse uppnås genom att mark upplåts till exempelvis

hyresradhus, samt genom att mark anvisas till uppförande av kollektivhus och byggemenskaper. En användning av mindre tomträtter ökar samtidigt möjligheterna för små byggherrar att uppföra nyproduktion, vilket både kan bidra till pressade produktionskostnader och en mer varierad bostadsbebyggelse. Vi vill även framhålla att en blandad stadsdel även har plats för exempelvis tränings- och gruppbestäder, och att den typ av bebyggelse inte ska lokaliseras till stadsdelens mer perifera delar.

Avslutningsvis måste det fortsatta programarbetet syfta till skapa fler offentliga mötesplatser och utrymme för föreningsverksamhet, samt till att underlätta för de mindre handlare som står för stora delar av den offentliga och kommersiella servicen i dessa stadsdelar. Handlarna i Hässelby gård var exempelvis några av dem som drabbades allra hårdast när den borgerliga majoriteten i Stockholms stad mot bättre vetande sålde ut kommunala Centrumkompaniet till det brittiska skandalbolaget Boulton. Staden bör i det fortsatta programarbetet verka för verksamhetslokaler erbjuds åt lokala handlare av de kommunala bostadsbolagen, samt att dessa lokaler har villkor och hyresnivåer som är anpassade efter den lokala näringsstrukturen. I förlängningen handlar det om att alla stockholmarna ska ha rätt till levande stadsdelar med tillgång till god offentlig och kommersiell service på gångavstånd - oavsett om de bor i ytterstaden eller innanför tullarna.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) enligt följande:

Vision Hässelby-Vällingby 2030 är ett välkommet dokument. Tanken är att det ska fungera som en områdesspecifik plan för att hantera och koordinera det positiva arbete som bedrivs i stadsdelarna. Detta arbete är angeläget och behöver stärkas ytterligare.

Genom en gemensam vision och ett gemensamt mål får stadens alla delar ett bättre styrverktyg för att fokusera på de åtgärder som är relevanta för att utveckla området som helhet. Det finns betydande positiva värden i Hässelby-Vällingby, såsom uppskattade naturområden, välutvecklade handelscentrum och god tillgång på idrottsanläggningar. Samtidigt finns det flera områden där ett samlat grepp behövs för att förstärka de positiva krafter som redan i dag bidrar till stadsdelens utveckling.

För områdets helhet och utvecklingskraft borde visionsdokumentet beröra frågor som till exempel en mer blandad bostadsmarknad samt behovet av särskilda boenden i nyproducerade områden. En mer jämn fördelning av hyresrätter, bostadsrätter och småhusbebyggelse ökar benägenheten att göra bostadskarriär inom området. Genom att fokusera på särskilda boenden säkras staden behovet

av nya platser i enlighet med stadens tillgänglighetsarbete. Stadsdelen behöver också fler nya arbetsplatser för att skapa nya möjligheter för en utveckling av lokal servicenäring och skapa alternativ till arbetspendling in till den centrala staden.

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Vi välkomnar stadens arbete med ett visionsdokument för Hässelby-Vällingby 2030. Det utgör ett viktigt komplement till det visionsarbete som genomförts i andra stadsdelar.

Visionens skulle dock tjänat på att vara mer konkret och tydligt lyfta fram de områden och verksamheter som behöver satsas på i de stadsdelar visionen avser. För exploateringsnämnden är markfrågorna huvudfokus och att klara av markförsörjningen för behoven av både bostäder, skolor och fritidsaktiviteter för de boende är ett viktigt uppdrag. Ungdomarna i stadsdelen är en stor andel av de boende och möjligheten att skapa ett ungdomshus, kanske som filial till Fryshuset bör kunna prövas.

Visionen saknar insikten om den stora betydelse som väl fungerande kommunikation har för ett samhälle och behöver därför kompletteras med förslag om såväl till och från området som inom Hässelby-Vällingby för att visionen ska kunna genomföras.

§ 14

Detaljplan för fastigheten Grammet 1 m.fl. vid Brommaplan i stadsdelarna Riksby och Åkeslund. Svar på remiss av planförslag

Dnr E2012-512-00697

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande till stadsbyggnadsnämnden som svar på förslag till ny detaljplan för Grammet 1 m.m. vid Brommaplan i stadsdelarna Riksby och Åkeslund, Dp 2011-18029.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår i första hand att ärendet återremitteras och i andra hand att exploateringsnämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag som svar på remissen med följande ändringar och kompletteringar:

1. Att miljöförvaltningens synpunkter avseende bl.a. Bromma reningsverk och bullerproblematik tillgodoses.
2. Områdesplanering bör tillämpas som då även inkluderar trafikplatsen och trafiksituationen i stort för området. Det bör exempelvis beaktas att om Förbifarten byggs så kommer trafiken på Drottningholmsvägen (och kring Brommaplan) att öka med ca 50 % (enligt Trafikverket).
3. Bytesmöjligheten mellan buss och tunnelbana måste utformas bättre.
4. Bebyggelsen måste planeras så att det blir en attraktiv boendemiljö med bra ytor för utevistelse och solvärden för bostäderna. Exploateringsgraden får inte förhindra goda boendemiljöer.
5. Torgets utformning måste förbättras. Det är ett undermåligt förslag idag.
6. Parkeringstalet bör sättas till maximalt 0,3.
7. I övrigt anföra:

Platsen är lämplig i det avseendet att kollektivtrafikförsörjningen är god och att inte naturmark behöver tas i anspråk. Men komplexiteten i själva projektet är ett problem.

Rivning av befintlig bebyggelse, överdäckning, konflikt med Bromma reningsverks behov av skyddsavstånd, buller, hög exploateringsgrad och tveksamma boendemiljöer för att få ekonomisk bärkraft, buller, dålig miljö för förskola, höga nya hyreskostnader för ny kommersiell verksamhet mm, är allt faktorer som gör att det blir ett riskabelt projekt.

Med det sagt så kan projektet prövas om följande frågeställningar beaktas:

Programmet för Brommaplansområdet och därmed kv Grammet 1 m m måste inkludera arbete med trafikflödet i området.

Bromma reningsverk borde kunna utvecklas vidare för att ta emot mer avloppsvatten och bygga ut sin biogasproduktion. Med allt fler boende i Bromma måste detta kunna ske.

Bostäderna måst ha en god boendemiljö utan en mängd krystade lösningar avseende, ljus, luftkvalité och buller. Detta gäller även förskolan som inte kan placeras i en bullerstörd miljö.

Tillkommande bebyggelse bör trappas av och utformas väl mot befintlig bebyggelsen (och till områdets kulturhistoriska karaktär) och vara estetiskt tilltalande. Den arkitektoniska kvaliteten bör höjas.

Bussterminalen ligger bortåt en halv km från T-banans entré. Detta är helt *oacceptabelt*. Det ska vara lätt att komma från de anslutande bussarna till tunnelbanestationen. Kollektivtrafikanternas tillgänglighet och bekvämlighet måste komma i första hand. Bussterminalen bör också delvis dras ned till ett läge alldeles intill T-baneentrén. T.ex. med en vinklad lösning där delen med de flesta bussavgångarna blir närmast T-banan.

Likaså måste ett modernt parkeringsgarage för cyklar placeras nära tunnelbanestationen (se exempel från Freiburg). Lokaliseringen kan med fördel ske på mark som avses för bilparkeringen.

Gallerian bör utgå helt och i stället bör nödvändiga affärer och arbetsplatser placeras i bostadshusens bottenvåningar. Detta skapar en trevligare gatumiljö och överensstämmer bättre med arkitekturprogrammets intentioner.

3) Clara Lindblom (V) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:

Vänsterpartiet menar att förslaget innebär en välbehövlig upprustning av Brommaplan, men har samtidigt ett antal invändningar. För det första är det mycket anmärkningsvärt att samtliga planerade bostäder kommer att upplåtas med bostadsrätt. Stockholms stad lider en akut brist på hyresrätter, inte minst sådana som unga och studenter har råd att efterfråga.

I den aktuella stadsdelen råder dessutom ett stort överskott på bostadsrätter, vilket gör att nyproduktion med enbart bostadsrätter som upplåtelseform bör motiveras grundligare än vad som är fallet i detta tjänsteutlåtande. Vänsterpartiet vill därför återremittera ärendet, och uppdra åt kontoret att återkomma med en redovisning av samtliga alternativ som prövats och en redogörelse för varför alternativ som innebär att hyresrätter upplåts på den aktuella platsen har avskrivits.

Vidare bör parkeringstalen hållas mycket låga, och enbart svara mot stadens riktlinjer för tillgänglighet i ny bostadsbebyggelse. Det är svårt att upplåta nya bostäder med ett mer kollektivtrafiknära läge än dessa, samtidigt som parkeringsplatser både höjer produktionskostnaderna och tar mark i anspråk som hade kunnat användas på ett betydligt bättre sätt.

Avslutningsvis vill vi framhålla att behovet av mötesplatser i ett stadsdelscentrum inte tillgodoses av en inomhusgalleria. I det fortsatta planarbetet bör hänsyn tas till behovet av lokaler för kultur- och föreningsverksamhet, samt ett inbjudande torg. Då närliggande parker är i stort behov av upprustning har behovet av en rekreationsyta där människor vill spendera sin tid och kan mötas utan motkrav på konsumtion ökat i området.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss och sitt förslag till beslut.

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) enligt följande:

Utvecklingen av området omkring Brommaplans tunnelbanestation kommer lyfta hela Brommaplan. Nya bostäder och handels- och kontorsytor samt en förbättring av stationsfastigheten och en ny bussterminal skapar klara förbättringar i förhållande till dagens markutnyttjande på platsen. Satsningen tillför därmed betydande mervärden för stadsdelen samtidigt som området får ett välkommet tillskott av nya bostäder.

De tillkommande bostäderna kommer dock ytterligare påverka en redan ansträngd trafiksituation i området. De analyser som nu görs av trafikflöden i området bör därför diskuteras mer ingående i det kommande arbetet med detaljplanen. Här är det angeläget att stadens förvaltningar tar ett helhetsgrepp över såväl bostadsbyggande som trafikplanering för att möjliggöra framtida exploateringar i området, exempelvis när det gäller den östra sidan av Brommaplan samt den mark som kan frigöras vid en eventuell flytt av Stockholm Vattens anläggning.

§ 15

Markanvisning för bostäder och ändrad markanvändning för Keyser Fastigheter AB:s befintliga tomträttsfastighet, Platåskon I i Älvsjö

Dnr E2013-513-01246

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner ändrad markanvändning för ombyggnad av befintlig byggnad till gruppboende för LSS-boende inom Keyser Fastigheter AB:s befintliga tomträttsfastighet Platåskon 1, och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för Platåskon 1.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Vi instämmer i kontorets förslag till beslut om ändrad markanvändning för ombyggnad av befintlig byggnad till LSS-boende. Byggnaden har tidigare varit tvätterier och senast använts som kontor och lager. Vi vill dock betona vikten av

att även anpassa gården och den omgivande tomten så att den är lämplig som boendemiljö, med hänsyn till grönska och likn. Större delen av marken verkar idag bestå av asfalt.

§ 16

Försäljning av fastigheten Stickspåret 2 i Älvsjö till Maxera Bostad 6 AB

Dnr E2012-513-01276

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner överlåtelse av fastigheten Stickspåret 2 i Älvsjö till Maxera Bostad 6 AB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Lars Arell m.fl. (S) och Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Clara Lindblom (V) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att bifalla ärendet under förutsättning att marken upplåts med tomträtt att därutöver anföra:

Vänsterpartiet är starkt kritiska till den borgerliga majoritetens slentrianmässiga försäljning av stadens mark. Det finns ingenting som hindrar att den aktuella marken upplåts till bolaget ifråga med tomträtt, vilket både säkrar framtida inkomster från markinnehav och stadens rådighet över marken.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Lars Arell m.fl. (S) och Åke Askensten m.fl. (MP).

Reservation

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 17

Markanvisning för industri inom fastigheten Älvsjö 1:1 i Rågsved till Rolf Lundblad Motorservice AB

Dnr E2013-513-01452

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för industri inom fastigheten Älvsjö 1:1 till

Rolf Lundblad Motorservice AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 2) Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att avslå förslaget samt att anföra följande:

Det är olämpligt att sälja mark för industriändamål och parkering m.m. när marken är detaljplanelagd för parkändamål. I övrigt konstaterar nämnden att kontoret inte har något konkret förslag till grönytekomensation.

För bebyggelsen ska gälla: Energianvändningen ska inte överskrida 45-50 kWh/kvm/år. Parkeringstalet ska vara högst 0,3 per lägenhet. Om grönytor tas i anspråk ska de ersättas med nya grönytor med likvärdig ekologisk funktion. Tillgänglighetsfrågorna ska vara prioriterade.

- 3) Clara Lindblom (V) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att bifalla ärendet under förutsättning att marken upplåts med tomträtt att därutöver anföra:

Vänsterpartiet är starkt kritiska till den borgerliga majoritetens slentrianmässiga försäljning av stadens mark. Det finns ingenting som hindrar att den aktuella marken upplåts till bolaget ifråga med tomträtt, vilket både säkrar framtida inkomster från markinnehav och stadens rådighet över marken.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C) och Lars Arell m.fl. (S).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Jäv

Elin Olsson (MP) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

§ 18**Markanvisning för bostäder inom del av fastigheten Enskede Gård 1:1 i Gamla Enskede till AB Svenska Bostäder**

Dnr E2013-513-01201

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom del av fastigheten Enskede Gård 1:1 till AB Svenska Bostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Utmärkt att det byggs studentlägenheter med hyresrätt.

Viktigt att kontoret följer upp så att 1 nytt träd per lägenhet verkligen planteras samt att reell grön kompensation sker i närområdet.

Energianvändningen ska inte överskrida 45-50 kWh/kvm/år. P-platser anläggs bara för bilpoolsfordon och för bilar tillhörande personer med funktionsnedsättning samt för cyklar. Tillgänglighetsfrågorna ska vara prioriterade.

Särskilt uttalande lämnas av Clara Lindblom (V) enligt följande:

Vänsterpartiet är mycket positiva till att det byggs fler studentbostäder i Stockholm, och menar att den aktuella platsen lämpar sig mycket väl för detta ändamål. Bostäderna kommer att placeras i ett kollektivtrafiknära läge, och genom ägardirektiv och exploateringsavtal kan även staden säkerhetsställa att de nya bostäderna får hyror som studenter har råd att betala.

Vi vill dock framföra synpunkter från boende i Dalen, som uttryckt oro över att stadsdelens centrum ska stängas in med genom hög omgivande bebyggelse. För att säkerhetsställa exempelvis fortsatt ljusläpp på torget, bör höjden på fastighetskroppen i fråga begränsas. Som kompensation för detta, föreslår vi att även den anslutande parkeringsplatsen tas i anspråk för bostadsbebyggelse.

§ 19**Markanvisning för förskola inom fastigheten Farsta 2:1 i Farsta till SISAB**

Dnr E2013-513-01415

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola inom fastigheten Farsta 2:1 till SISAB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Det är angeläget att det byggs fler förskolor i området och vi ställer oss därför positiva till att utöka antalet avdelningar från 3 till 6-8 enligt förslaget – trots att det medför att grönyta tas i anspråk. Det är dock en dubbel förlust av parkmark när vi å ena sidan bygger 100 bostäder i området samtidigt som en välanvänd lekplats tas i anspråk för förskoleverksamhet.

Kryddbodens lekplats används inte bara utav de boende i området utan också utav Samsö förskola som är inrymd vid Kvickenstorpsskolan. Enligt uppgift från förskolan används kryddbodens lekplats frekvent i den pedagogiska verksamheten. Enligt parkplanen är kryddboden en lekplats som nyligen upprustats och som har värden som grön oas, lekplats och naturlek.

Med hänsyn till både ökat befolkningsunderlag och till förskolan Samsö ser vi en nödvändighet i att lekplatsen ersätts i närområdet.

Det är även viktigt att den nuvarande parkvägen upp till Lingvägen dras om så att det blir möjligt att komma ned i parken från detta håll även efter det att förskolan byggts.

För bebyggelsen ska gälla: Energianvändningen ska inte överskrida 45-50 kWh/kvm/år. Grönytor som tas i anspråk ska ersättas med nya grönytor med likvärdig ekologisk funktion. Tillgänglighetsfrågorna ska vara prioriterade.

§ 20**Fastigheten Kållandsö 1 m.fl. i Farsta. Reviderat genomförandebeslut**

Dnr E2009-511-01074

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del reviderat genomförandebeslut rörande exploatering inom Kållandsö 1 m.fl. i Farsta omfattande en ökning av projektets nettoutgift med ca 10 mnkr innebärande investeringsutgifter om totalt ca 42 mnkr.
- 2 Projektets investeringsutgifter bedöms kunna finansieras via nämndens budget för innevarande år. Behov av medel för åren 2014-2015 får beaktas i nämndens kommande budgetarbete.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Clara Lindblom (V) enligt följande:

Vänsterpartiet var redan vid Exploateringsnämndens sammanträde 2008-01-13 kritiska till rivningen av Västbodaskolan, och till att ärendet inte gått ut på remiss till berörda stadsdelsnämnder innan beslut fattades i frågan. Nu har dessutom projektet blivit långt dyrare för staden än vad förprojekteringen visade. I detta sena skede av planprocessen är det dock inte lämpligt att yrka för avslag på kontorets förslag, och vi beklagar att nämnden inte valde gå på Vänsterpartiets linje från första början.

§ 21**Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark med Stockholms Stads Parkerings AB avseende uppförande av garageanläggning inom del av Vasastaden 1:16 i Hagastaden, inom Norrmalm**

Dnr E2013-340-01376

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med Stockholms Stads Parkerings AB avseende byggnation, drift och ägande av garageanläggning i Hagastaden.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner att separat köpeavtal tecknas med Stockholms Stads Parkerings AB senast två månader före tillträdesdagen.
- 3 Exploateringsnämnden hemställer att kommunfullmäktige godkänner överenskommelsen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att minska antalet parkeringsplatser så att parkeringsnormen för bostäderna blir max 0,2 parkeringsplatser/lbostad samt anföra följande:

Det är positivt att flera byggherrar går ihop och tecknar avtal om ett parkeringsgarage. Däremot bör man minska parkeringsgaragens storlek. Hagastaden ligger centralt och kommer att få så pass hög exploateringsgrad att det finns goda möjligheter att skapa en stadsdel där kollektivtrafik och cykel är de främsta transportmedlen.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Clara Lindblom (V) enligt följande:

Parkeringsgarage av denna storlek är mycket kostsamma att upprätta, och tar dessutom stora markytor i anspråk som hade kunnat användas på ett betydligt mer effektivt sätt. Staden bör aktivt verka för att tunnelbanans gröna linje förlängs till Hagastaden, vilket skulle möjliggöra en sänkning av parkeringstalen och att mark som i dagsläget vigts åt parkeringsplatser istället kan användas för bostadsbebyggelse.

Jäv

Jan Tigerström (M) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

§ 22**Tidig markreservation för centrumändamål i Gasverket inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Hjorthagen till Jungberg & Rothman Kvartersfastigheter Holding AB**

Dnr E2012-513-01002

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1) Exploateringsnämnden reserverar till Jungberg & Rothman Kvartersfastigheter Holding AB mark för centrumändamål i Gasverket inom fastigheten Hjorthagen 1:3 enligt kontorets förslag och ger kontoret i uppdrag att träffa avtal om tidig markreservation.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår att ärendet återremitteras samt att därutöver anföra:

De 13 byggnaderna på Gasverket har ett högt kulturhistoriskt värde. De utgör viktiga inslag i utvecklingen och den slutliga gestaltningen av Norra Djurgårdstaden, speciellt när det gäller att förverkliga ambitionerna med att skapa ett kulturkluster.

Det är därför ytterst angeläget att staden har den fulla ledningen och kontrollen över hur byggnaderna ska förädlas och användas.

Vi motsätter oss därför att byggnaderna och intilliggande mark säljs ut och privatiseras.

I kontorets förslag beskrivs en omfattande aktivitet med diskussioner om hur byggnaderna skulle kunna komma till användning.”50 förslag lämnades in. Av intresserade köpare var sju stycken intresserade av hela området.” Vad dessa förslag och intresseanmälningar innehåller har inte redovisats för nämnden. Endast att ett företag, vars förslag inte redovisas, förslås få ensamrätt att förhandla.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att ärendet återremitteras enligt följande:

Att återremittera ärendet och ge kontoret i uppdrag att ta fram ett nytt förslag som innehåller en mindre andel kontor samt anföra följande:

Staden bör sträva efter att ha en jämn fördelning mellan bostäder, service och kontor. Innerstaden har i dag en högre andel kontor än övriga delar av staden. I detta område som ligger centralt bör man därför i högre utsträckning satsa på

bostäder och service än på kontor.

För bebyggelsen ska gälla: Energianvändningen ska inte överskrida 45-50 kWh/kvm/år. Parkeringstalet ska vara högst 0,3 per lägenhet. Om grönytor tas i anspråk ska de ersättas med nya grönytor med likvärdig ekologisk funktion. Tillgänglighetsfrågorna ska vara prioriterade.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner därefter att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C).

Reservation

Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

§ 23

Laglighetsprövning av exploateringsnämndens beslut 2013-04-18 § 24 om markanvisning för kontors- och centrumbebyggelse inom del av fastigheten Södermalm 7:87 vid Slussen till Atrium Ljungberg AB, samt sidoavtal till tomträttsavtal för Tranbodarne 12 vid Slussen med Kommanditbolaget T-bodarne

Dnr E2013-513-00583

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden lämnar till tjänsteutlåtandet bilagt förslag till yttrande som sitt eget till Förvaltningsdomstolen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Lars Arell m.fl. (S) anmäler att de inte deltar i beslutet.

Clara Lindblom (V) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) föreslår (se beslutet).

- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar att ställa sig bakom överklagandena av (namn borttagna, de läggs inte ut på Internet på grund av PUL, personuppgiftslagen 1998:204).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Röstförklaring

Röstförklaring lämnas av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande:

Socialdemokraterna väljer att inte delta i beslutet om yttrande till förvaltningsrätten med anledning av ett antal överklaganden av nämndens beslut i april i år.

Vi anser att det inte är en uppgift för oss som politiker att reservera oss mot de juridiska bedömningar som stadens jurister gör av lagligheten i fattade beslut. De argument som används i det föreslagna yttrandet är dock så anmärkningsvärda att vi markerar genom att inte delta i dagens beslut.

Beträffande sidoavtalet till tomträtsavtalet för Tranbodarna 12 anges i yttrandet att en nedsättning av avgälden med 100 procent under 8 år, motsvarande 80 mnkr, är summan av två rimliga ersättningar till tomträtsinnehavaren. För det första ingår en reduktion av avgälden som ersättning för den permanenta försämring av tomträten som genomförandet av detaljplanen för Slussen innebär. För det andra ingår en ersättning för att tomträtsinnehavaren avstår från att klaga på den ekonomiska ersättning som staden erbjuder för den kommande försämringen av tomträten.

Genom att hävda att varken nedsättningen av avgälden eller ersättningen för att avstå från att klaga på den ekonomiska kompensationen utgör stöd till det företag som i båda fallen står som mottagare, riskerar staden att etablera en princip med oöverskådliga effekter. I varje kommande planärende kan tomträtsinnehavare och fastighetsägare i grannskapet hävda att det ska ha ersättning – om inte för någon skada, så åtminstone för att inte driva ersättningsfrågan juridiskt. Varje ärende där staden inte tillmötesgår en sådan begäran innebär att stadens trovärdighet i detta ärende urholkas. Om inte alla fall behandlas lika, är det ju fråga om ett stöd till just det företag som berörs vid Slussen.

Ansvaret faller tungt på majoriteten som med sitt överilade agerande i Slussenfrågan riskerar att både undergräva stadens ekonomi och att förlänga planprocesser över hela staden.

Röstförklaring lämnas av Clara Lindblom (V) enligt följande:

Vänsterpartiet låter meddela att vi ej deltar i beslutet. Vänsterpartiet har i ett tidigt skede reserverat sig mot stadens förslag för ombyggnad av Slussen, och

kan därför inte delta i utformningen av stadens yttrande till Förvaltningsdomstolen.

§ 24

"Fria eller fälla? En metod för avvägningar vid hantering av träd i offentliga miljöer!" Anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr E2013-520-01127

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden lägger ärendet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 2 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Clara Lindblom (V) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Detta är ytterligare ett fall där förvaltningar avger eget svar utan att innan inhämta respektive nämnds uppfattning. Det är beklagligt att detta fortsätter, dessutom utan att den politiska majoriteten ingriper. Det är grundläggande att tjänstemän inte tar på sig rollen som politiker.

Rapporten är daterad den 12 juni och kunde mycket väl ha behandlats på de berörda nämndernas augustimöten. En intressant fråga är om några politiker informellt varit involverade i det här ärendet.

Det känns inte meningsfullt att nu gå in på detaljer, men det kan påpekas att förvaltningarna inte tar upp den trädfällning som förekommer vid byggande i parker. Stockholms parktytor har minskat kraftigt därför att man inte prioriterat träd och annan grönska.

Begreppet offentlig miljö är i rapporten begränsat till parker, alléer, offentliga trädgårdar och begravningsplatser. I verkligheten är träden i den vanliga gatu- och vägmiljön mycket viktiga och måste skyddas mot förhastade och/eller onödiga ingripanden. Ett exempel är TV-eken som fälldes utan formella politiska beslut och som sedan visade sig vara i gott skick, något som stämde med de bedömningar som gjorts av trädexperter före fällningen.

Röstförklaring

Röstförklaring lämnas av Clara Lindblom (V) enligt följande:

Vänsterpartiet låter meddela att vi ej deltar i beslutet. Detta eftersom remisstiden har gått ut och de folkvaldas formella möjlighet att påverka utformningen av kontorets svar därmed redan har upphört.

§ 25

Åtgärdsvalsstudie – Tillgänglighet för Stockholm, Nacka, Värmdö och Lidingö. Svar på remiss

Dnr E2013-000-01457

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden lämnar som svar på kommunstyrelsens remiss av ”Åtgärdsvalsstudie - tillgänglighet för Stockholm, Nacka, Värmdö och Lidingö” kontorens gemensamma tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, trafikkontorets, stadsbyggnadskontorets och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 6 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist (C), Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

Att även inom funktionsmålet framöver markera hållbara transporter.
Att öka tyngdpunkten på konkreta kombinationer av steg 1-åtgärder.
Att lyfta in ytterligare åtgärder för utredning enligt nedan.
Att Östlig förbindelse utgår från vidare planering.
Att i övrigt anföra följande:

Åtgärdsvalsstudien är en bra genomgång av möjliga åtgärder för att förbättra tillgängligheten för och till utredningsområdet, samt visa på olika åtgärders effekter och påverkan. Ett breddad mått på tillgänglighet som nästan försvinner i utredningen är den fysiska planeringens möjligheter att minska transporter och öka tillgängligheten genom en genomtänkt samhällsplanering. Det nämns inom steg 1 men lämnas enbart med antagandet om att det kan få ett stort genomslag för hur människor väljer att resa.

Utredningen definierar funktionsmål och hänsynsmål. Inom funktionsmålet bör även hållbara transporter markeras, då hållbara transportlösningar i sig är att betrakta som en avgörande funktion för transportsystemet. Det är för genomgripande för att endast omnämnas i hänsynsmålet.

Utredningen visar att en kombination av steg 1-åtgärder kan ha mycket stor påverkan på hur och om resor görs. Förutom den fysiska planeringen i sig har mobility management, trängselskatt och parkeringspolitiken mycket stort genomslag i valet av transporter. Samtliga dessa åtgärder ska studeras mer ingående och i olika kombinationer för att se vilka åtgärder som är lämpliga i ett tidigt skede och som sedan blir styrande för val av åtgärder enligt steg 2-4. Mobility management omnämns inte med konkreta åtgärder och behöver studeras vidare.

Effekten av att enbart lagstiftningen kring förmånsbeskattning följs bedöms innebära en minskning av trafiken över avgiftssnittet i Stockholm med 5-40 procent under rusningstid. Spannet är mycket stort men det visar på vad enbart efterlevnaden av en lagstiftning kan innebära. Steg 1-åtgärder visar även hur många aktörer som är involverade i hur transportsystemet effektivast kan användas och här saknas en samlande kraft som med ett helhetsperspektiv ser över dessa. Det är viktigt för såväl samhällsekonomi som för miljö och möjligheten att på kort sikt åtgärda upplevda brister.

Ett ökat fokus på steg1-åtgärder leder rimligtvis till att kapacitetsstarka och effektiva transporter behöver utvecklas och förstärkas, då en övergång från bil till andra transportmedel är en direkt effekt av nämnda steg 1-åtgärder. Det är därför positivt att ytterligare utreda effekter och kostnader med följande åtgärder:

- Steg 2-3 Kollektivtrafik på vatten
- Steg 2-3 Kollektivtrafik med buss
- Steg 2-4 Åtgärder för cykelpendling
- Steg 4 Förlängning av tvärbanan
- Steg 4 Tunnelbana till Nacka via Södermalm och Hammarby sjöstad samt avgreningar

Upprustning och framtida trafikering av Saltsjöbanan behöver lyftas upp som en åtgärd. Det är väsentligt att även Saltsjöbanans funktion och nytta i transportsystemet belyses, samt vilka möjligheter till förbättringsåtgärder på kort och lång som är möjliga. Inte heller Lidingöbanan nämns mer än inledningsvis, även här glömmes utredningen att se vilka förbättringsåtgärder som är möjliga på kort och lång sikt.

Infartsparkeringar omnämns i utredningen men saknas som en konkret åtgärd trots att behovet av ny infartsparkering är stort. Problemen att skapa nya infartsparkeringar borde vara ytterligare ett behov till att lyfta fram frågan istället för att bortse från den.

Östlig förbindelse ska inte vara ett åtgärdsalternativ. Utredningen visar på att åtgärden inte bidrar till att uppnå hänsynsmålen och att åtgärden starkt bidrar till att motverka samtliga övriga åtgärdsalternativ som sammantaget verkar för en minskad biltrafik. Östlig förbindelse medför motsatsen till åtgärdsanalysens övergripande ambitioner om ett hållbart och effektivt transportsystem.

I trafikanalysen med Östlig förbindelse sker en minskning av det totala antalet kollektivtrafikresor i länet. De kollektivtrafikförbindelser som kan införas i Östlig förbindelse förmår inte vara motvikt till den förbättrade vägförbindelsen,

som lockar fler resenärer att åka bil. Östlig förbindelse bidrar till ett totalt ökat trafikarbete med bil, vilket är det negativt ur trafiksäkerhetssynpunkt då antalet olyckor härmed ökar totalt sett.

Totalt sett skapar ökad vägkapacitet ny trafik eftersom extra biltrafik genereras när vägkapaciteten ökar, detta fenomen kallas inducerad trafik och är sedan länge känt och erkänt av internationell forskning. Inducerad trafik kan definieras som den extra biltrafik som genereras när vägkapacitet ökar, bortsett från omfördelning av den biltrafik som redan finns i vägsystemet.

På längre sikt leder ökad vägkapacitet även till förändrad lokalisering och markanvändning såsom bilorienterad exploatering längs den nya vägen. Detta leder i sin tur till ytterligare mer trafik. Med den ökade trafiken följer ökade utsläpp av koldioxid och förstärkt klimatpåverkan. Detta står i strid med såväl nationella och lokala miljömål om begränsad klimatpåverkan. Det motverkar också de transportpolitiska målen om att transportsystemets utformning, funktion och användning ska bidra till att miljö kvalitetsmålen samt ökad hälsa uppnås.

Regionplanekontorets undersökning Hållbart resande i praktiken (Idéskrift av SKL och Trafikverket, 2010) visar att om det inte tar mer än 20 procent längre tid med kollektivtrafiken jämfört med bilen skulle upp mot 75 procent välja kollektivtrafiken istället.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Karl Malmqvist C), Lars Arell m.fl. (S) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 26

Kommunala krav på energieffektivt byggande vid marköverlåtelse – Förslag till gemensam modell. Anmälan av yttrande till Sveriges Kommuner och Landsting

Dnr E2013-500-01485

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 september 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Clara Lindblom (V) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Det är viktigt att det är gemensamma minimikrav. Varje enskild kommun måste få ställa högre krav på exploatörer. Dessutom är det anmärkningsvärt att, när man tar fram en gemensam modell för energieffektivt byggande, inte har högre ambitioner. Det långsiktiga målet bör vara max 55 kWh/kvm.

Kraven handlar i praktiken om mer än energieffektivt byggande/energianvändning. Det kan t.ex. gälla tillgänglighet, parkeringstal och kompensation för grönytor.

Detta är ytterligare ett exempel där exploateringskontoret har skickat in svar utan att ens rådfråga politikerna. Handlingarna från SKL är daterade 31 maj. Det finns anledning att ställa denna fråga till kontoret och till nämndens ordförande: Varför kom ärendet inte upp på augustimötet?

Röstförklaring

Röstförklaring lämnas av Clara Lindblom (V) enligt följande:

Vänsterpartiet låter meddela att vi ej deltar i beslutet. Detta eftersom remisstiden har gått ut och de folkvaldas formella möjlighet att påverka utformningen av kontorets svar därmed redan har upphört.

Vid protokollet

Lena Mittal